

ת"פ 10037/09/14 - מדינת ישראל נגד דינה אראל

בית משפט השלום בתל אביב - יפו
ת"פ 10037-09-14 מדינת ישראל נ' לוי

לפני
המאשימה: כבוד השופט ד"ר שאול אבינור
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד אפרת רותם
פרקליטות מחוז תל-אביב (פלילי)

הנאשמת: נגד
דינה אראל (לוי)
ע"י ב"כ עו"ד נפתלי לוין

גזר דין

א. רקע כללי:

1. הנאשמת שימשה בזמנו כמורה לאנגלית בחטיבת ביניים ברמת השרון (להלן - בית הספר). הנאשמת הורשעה, לאחר הליך שמיעת ראיות רב-היקף, בשתי עבירות של תקיפה סתם - לפי הוראות סעיף 379 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין) - שאותן ביצעה כלפי שני תלמידים בבית הספר, התלמידה א. והתלמיד י. תלמידים אלה הינם ילידי שנת 1998 והיו בתקופה הרלוואנטית קטינים בני 14 שנים בקירוב.

הנאשמת זוכתה משתי עבירות נוספות בהן היא הואשמה, שהן: עבירת איומים, לפי הוראות סעיף 192 לחוק העונשין, ועבירה של הטרדה מינית, לפי הוראות סעיף 3(א)(6)(א) לחוק למניעת הטרדה מינית, תשנ"ח-1998 (להלן - החוק למניעת הטרדה מינית).

2. כתב האישום שהוגש נגד הנאשמת אוחז שני אישומים:

האישום הראשון - "אירוע הסטירה", כהגדרתו בהכרעת הדין - שעיקר עובדותיו כלהלן:

- ביום 10.9.12 בשעות הבוקר, במהלך שיעור אנגלית בבית הספר, סטרה הנאשמת לא. תוך שאמרה לה: "אני צריכה לדבר איתך, את יודעת על מה" או מילים בעלות משמעות דומה.
- בהמשך שוחחה הנאשמת עם א. ונזפה בה על כך שהיא "שטינקרית" ושהיא סיפרה לאנשים אחרים מחוץ לכותלי בית הספר על אירועים, התנהגויות, מקרים ואמירות של הנאשמת.
- בנוסף, משום שהנאשמת סברה כי חלק מהתלמידים הינם מלשינים, היא אמרה לתלמידים בכיתה: "אתם הולכים לעבור גיהנום" או מילים שמשמעותם דומה. כמו כן כיוונה הנאשמת את אצבע ידה לעבר הכיתה, במעין תנועת אקדח, ואמרה להם "פיו פיו פיו" כדי להפחידם או להקניטם.

באישום זה הורשעה הנאשמת, במסגרת הכרעת הדין, בעבירה של תקיפה סתם בגין הסטירה לא.. הנאשמת זוכתה מהעבירה של איומים - בגין העובדות הנטענות בפסקה האחרונה הנ"ל - בשל ספק עובדתי בשאלת עיתוין הנטען באישום כחלק מאירוע הסטירה (ר' בפסקה 179 להכרעת הדין).

האישום שני - "האירועים עם י.", כהגדרתו בהכרעת הדין - שעיקר עובדותיו כלהלן:

· במועד שאינו ידוע במדויק, בתקופת הלימודים שבין חודש ספטמבר 2011 לבין חודש אוקטובר 2012, הטרידה הנאשמת מינית את י., בעת שיצא מהכיתה לשירותים, בכך שאמרה לו: "אתה רוצה שאחזיק לך את הביצים" או מילים שמשמעותם דומה.

· במועד שאינו ידוע במדויק, בתקופת הלימודים הנ"ל, תקפה הנאשמת את י. בכך שהכתה בידו באמצעות סרגל או עט שאחזה בידה.

בהכרעת הדין נקבע כי העובדות הנ"ל הוכחו ולפיכך הורשעה הנאשמת, באישום זה, בתקיפה סתם של י. יחד עם זאת, נתקבלה טענת ב"כ הנאשמת כי אין בעובדות הנ"ל כדי לגבש את יסודות העבירה לפי הוראות סעיף 3(א)(6)(א) לחוק למניעת הטרדה מינית, שבה כאמור הואשמה הנאשמת, ועל כן היא זוכתה מעבירה זו (ר' בפסקאות 184-187 להכרעת הדין).

3. בהכרעת הדין נפרשה יריעה רחבה של האירועים מושא כתב האישום. המעיין יעיין אפוא שם, ואין צורך לחזור על הדברים כאן. יחד עם זאת ראוי לציין, לצרכי גזר הדין, שלוש מהקביעות שבהכרעת הדין; כלהלן:

ראשית, התנהלות הנאשמת בכיתתה היתה חריגה ויוצאת דופן, כללה הפרות חוזרות ונשנות של הכללים המקובלים בבית הספר ואף גלישה לתכנים מיניים בשיחות בכיתה. התנהלותה זו של הנאשמת נשאה חן בעיני רבים מהתלמידים ואף זיכתה אותה באמון מיוחד ואהבה מצד חלקם, אך פגעה בתלמידים אחרים (ר' בפסקאות 156-158 להכרעת הדין).

שנית, הנאשמת היתה רגישה במיוחד ל"הלשנות" והזהירה את תלמידיה, שוב ושוב, כי מה שנאמר ונעשה בכיתתה נשאר בכיתתה. הנאשמת אף הגיבה בחריפות רבה כלפי מי שהעז להפר איסור זה, שהטילה על "הלשנה" או "השטנקרות", הגם שאין על תלמיד כל איסור שבדין לדבר עם אחרים אודות הקורה בשיעורים בבית הספר (שם).

שלישית, טענת הנאשמת כי יסודו של התיק אינו אלא בעלילה זדונית שרקמו נגדה א. ותלמידיה נוספת - אשר לדבריה גייסו תלמידים נוספים כדי שימסרו עדויות שקר נגד הנאשמת - נדחתה. בהכרעת הדין נקבע, כי לטענה אין על מה לסמוך ולמעשה היא מופרכת ממש (ר' בפסקה 162 ואילך להכרעת הדין).

ב. הראיות לקביעת העונש ועיקר טיעוני ב"כ הצדדים:

(1) הראיות מטעם המאשימה ועיקר טיעוני באת-כוחה:

4. כראיות לקביעת העונש הגישה ב"כ המאשימה את גיליון הרשעותיה הקודמות של הנאשמת (הוגש וסומן ע/1). כעולה מגיליון זה, לנאשמת הרשעה קודמת אחת - משנת 2005, המתייחסת למעשה משנת 2003 - בגין עבירת תקיפה סתם של בן זוג.

5. ב"כ המאשימה פתחה טיעוניה בהדגשת החומרה הרבה בהתנהגותה של הנאשמת, אשר הלכה

למעשה מעלה בתפקידה כמורה בישראל. בעוד שתפקידם של המורים הינו, בין השאר, לשמור על שלומם הפיסי והנפשי של התלמידים המצויים באחריותם, הנאשמת דנא ניצלה לרעה את תמימות תלמידיה ואף הטילה עליהם מורא ופחד, באופן ששיאו בא לידי ביטוי בהפעלת אלימות כלפי שניים מהתלמידים.

בהקשר זה הפנתה ב"כ המאשימה לקביעות בהכרעת הדין אודות התנהלותה החריגה של הנאשמת בכיתה, תוך הפרות חוזרות ונשנות של הכללים המקובלים בבית הספר ואף גלישה לתכנים מיניים והתבטאויות משפילות.

6. כאשר למתחם העונש ההולם עתרה ב"כ המאשימה, בהגינותה, למתחם אחד בלבד, ואף הוסיפה וציינה כי קיימת פסיקה לא מעטה שבה מקרים דומים הסתיימו בענישה צופה פני עתיד. יחד עם זאת, באותם מקרים - שברובם הינם מלפני תחילתו של תיקון 113 לחוק העונשין - דובר בנאשמים שעברם היה ללא רבב, אשר הודו בעובדות ונטלו אחריות על מעשיהם, בעוד שהנאשמת דנא הינה בעלת עבר פלילי ולא נטלה אחריות על מעשיה. הנאשמת אף ניהלה את הגנתה במשפט באופן אגרסיבי, והגם שזוהי זכותה לפי דין, היא אינה זכאית להתייחסות מקלה.

בסופו של דבר, ובהתחשב בערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה ממעשי הנאשמת, עתרה ב"כ המאשימה לקביעת מתחם עונש הולם שבין ענישה צופה פני עתיד לבין שמונה חודשי מאסר בפועל.

7. כאשר לגזירת עונשה של הנאשמת בתוך מתחם העונש ההולם עתרה ב"כ המאשימה לענישה בחלקו העליון של המתחם. בהקשר זה שבה ב"כ המאשימה וציינה את עברה הפלילי של הנאשמת - בגין אותה עבירה שבה היא גם הורשעה בהכרעת הדין - ואת דרך ניהול הגנתה של הנאשמת, אשר ניסתה להטיל רפש בתלמידיה שהיו קטינים במועד מתן עדויותיהם. עוד הדגישה ב"כ הנאשמת את העובדה שמדובר בנאשמת שהורשעה בשני מקרים שונים של אלימות. לבסוף, הגם שב"כ המאשימה ערה לזמן הניכר שחלף מאז ביצוע העבירות, לדידה אין לזקוף זאת לחובת המאשימה.

8. ב"כ המאשימה עתרה אפוא להשתת העונשים הבאים על הנאשמת: מאסר בפועל לתקופה של שישה חודשים, שניתן יהיה לרצותו בדרך של עבודות שירות; מאסר מותנה; קנס כספי ופיצויים לשני המתלוננים.

(2) הראיות מטעם הנאשמת ועיקר טיעוני בא-כוחה:

9. ב"כ הנאשמת הגיש, כראיות לקביעת העונש, אסופת מכתבי תודה והערכה, אותם קיבלה הנאשמת מהורים ותלמידים במהלך השנים הארוכות בהן היא עבדה כמורה (האסופה הוגשה וסומנה 1/ס).

10. ב"כ הנאשמת הרחיב בסקירת פסיקה שניתנה בעבירה של תקיפה סתם, והדגיש כי המקרים שבהם הורשעו נאשמים בעבירה זו בלבד - ללא עבירות נלוות - הינם נדירים יחסית, והענישה בהם הינה מקלה עד מאוד. במקרים מסוימים ההרשעה אף בוטלה והענישה שנגזרה נגזרה ללא הרשעה. לשיטת ב"כ הנאשמת, עניינה של הנאשמת מצוי ברף התחתון ביותר של מקרים אלה - בפרט כאשר למתלוננים לא נגרם כל נזק - ועל כן ראוי להימנע מהרשעתה. ב"כ הנאשמת הוסיף וטען, בהקשר זה, כי קשה לקרוא לעברה של הנאשמת בשם "עבר פלילי", שכן המעשה מושא הרשעתה הקודמת הינו ישן מאוד, והתקיפה שבגינה הורשעה התבטאה בכך שהנאשמת זרקה נעל על בעלה-לשעבר, לפי טענתה משום שהוא דחף אותה במדרגות.

11. ב"כ הנאשמת הדגיש כי הנאשמת שימשה כמורה כ-17 שנים, ללא כל תלונה קודמת בעניין משמעתי, קל וחומר פלילי. בהקשר זה הפנה ב"כ הנאשמת גם לעדויות מנהלת בית הספר ויועצת השכבה, שנשמעו במסגרת הראיות, אשר אישרו כי הנאשמת היתה מורה מצטיינת בתחומה.

ב"כ הנאשמת הוסיף וטען כי הנאשמת הקדישה עצמה לסיוע לילדים בעלי הפרעות קשב וריכוז, והצליחה להכין אותם כראוי לבחינות הבגרות באנגלית ואף לעברן בהצלחה. הלכה למעשה, הלימוד היה והינו כל חייה של הנאשמת, ועל כן הרשעתה בדין עלולה לפגוע בה פגיעה קשה.

12. עוד הרחיב ב"כ הנאשמת בתיאור נסיבותיה האישיות הקשות של הנאשמת, שהינה אם חד הורית, המגדלת ילד בן 17 הסמוך על שולחנה. הנאשמת מתקיימת ממשכורת לא גבוהה, מתגוררת בשכירות וחיה בצמצום. בנוסף, לניהול ההליך היו השלכות שליליות רבות הן על הנאשמת, שהושעתה מעבודתה, והן על בנה, שהיה בעת האירועים בן 13 ולמד באותו בית ספר.

ב"כ הנאשמת עתר אפוא להשתת ענישה ברף התחתון ביותר האפשרי, כאמור ללא הרשעה. לאור מצבה הכלכלי של הנאשמת ביקש ב"כ הנאשמת גם להימנע מלהטיל עליה עיצומים כספיים.

(3) דברה האחרון של הנאשמת לעונש:

13. הנאשמת, בדברה האחרון לעונש, אמרה:

...אני לוקחת אחריות על כל דבר שעשיתי. אני מצטערת שהדברים הגיעו לאן שהגיעו. ברור שלא התכוונתי לפגוע באף אחד. אף פעם. ואם קרה אני אכן מצטערת... העיסוק בהוראה במשך כל השנים כולל הלמידה שלי היא חלק מאוד נכבד מהווייתי ואני מאוד רוצה גם להמשיך עם זה בעתיד... הסבל שהבן שלי ואני עברנו במשך 4.5 שנים ועדיין עוברים הוא די והותר (ר' בפרוטוקול, עמ' 195 שורה 7 ואילך. ההדגשות הוספו).

ג. סוגיית ההרשעה:

14. דין הוא, כי משהוכחו בבית המשפט עובדות המגבשות עבירה פלילית על בית המשפט להרשיע את הנאשם בעבירה המדוברת. האפשרות לנקוט בדרך של הימנעות מהרשעה וענישה ללא הרשעה היא בבחינת חריג שיש לעשות בו שימוש במשורה, במקרים מיוחדים ויוצאי דופן בלבד.

15. על פני הדברים, מקרה בו מורה תוקפת פיסית תלמיד, קל וחומר תלמידים, אינו מקרה המתאים לענישה ללא הרשעה. אך לאחרונה עמד על כך בהרחבה בית המשפט המחוזי בחיפה, בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים, בעפ"ג 59168-12-16 נסרה נ' **מדינת ישראל** (22.1.17), בו דובר בעניינה של מורה שסטרה לתלמיד (להלן - עניין **נסרה**). כפי שצוין בפסק הדין דשם, חומרה יתרה טמונה במקרה בו מורה - האמונה על שמירת שלומם וביטחונם של תלמידיה ואמורה לשמש להם דוגמה ומופת - כושלת בתפקידה ותוקפת תלמיד בכיתה. זאת ועוד: במקרה כזה המורה פוגעת דווקא באותם ערכים חברתיים, שהיא האמונה על שמירתם.

16. בית המשפט בעניין **נסרה** דחה אפוא את המלצת שירות המבחן להימנע מהרשעת המערערת דשם, וקבע כלהלן:

עם התנהגות אלימה זו החורגת מערכי היסוד - אל לו לבית המשפט להשלים, ועם כל ההבנה

לנסיבותיה האישיות של המערערת והיות האירוע בודד בחייה הנורמטיביים, על בית המשפט להעביר במקרה זה מסר ברור וחד משמעי לפיו איש חינוך הנוקט באלימות כלפי תלמידו יורשע בדין.

17. עוד יש לציין, כי בעניין **נסרה** עמד בית המשפט גם על כך שהרשעה בפלילים אינה מסכלת בהכרח המשך העסקה כמורה, שכן הדבר מסור לשיקול דעתם של הגורמים המוסמכים לכך. הגם שברור, כי הרשעה של מורה בעבירת אלימות כלפי תלמיד תהווה גורם כבד משקל בבחינת אפשרות המשך העסקתה במערכת החינוך, עדיין אין מדובר בגורם בלעדי. מכאן, שגם הטענה בדבר פיתורין מידיים של מורה בעקבות הרשעה בדין אינה טענה מבוססת דיה; וממילא אין בה כדי להצדיק הימנעות מהרשעה.
18. במקרה דנא, תוצאות הסטירה היו חמורות-פחות מזו שבעניין **נסרה**, בו נגרמה לתלמיד חבלה באוזנו כתולדה מהסטירה. יחד עם זאת, במקרה דנא מדובר בשני אירועים, כך שלא ניתן לדבר על כישלון בודד של הנאשמת, להבדיל מעניין **נסרה**. בנוסף, לנאשמת דכאן הרשעה קודמת בעברה דומה. הנה כי כן, אין כל אפשרות לנקוט במקרה דנא בדרך של ענישה ללא הרשעה; וכך אני קובע.

קביעת מתחם העונש ההולם:

ד.

19. בעת גזירת עונשו של נאשם על בית המשפט לקבוע, תחילה, את מתחם העונש ההולם לכל "אירוע" שבגיניו הורשע הנאשם, ולאחר מכן לגזור את עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם; והכל כאמור בהוראות סעיף 40ג יחד עם סעיף 40ג לחוק העונשין.
- כתב האישום שלפניי אוחז, כאמור, שני אישומים, העוסקים בשני מקרים נפרדים כלפי שני קורבנות שונים. יחד עם זאת, ב"כ המאשימה לא עתרה, בהגנותה, לקביעה כי מדובר בשני "אירועים" - כמשמעות המונח "אירוע" בהוראות סעיף 40ג לחוק העונשין - ובהתחשב במכלול נסיבות העניין איני מוצא טעם מבורר לסטות לכך חומרה מעמדתה זו.
20. באשר למתחם העונש ההולם לאירוע אחד זה, הוראות חוק העונשין מנחות כי קביעתו תיעשה תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות ובמידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות. באשר לעבירות אלימות חזרה הפסיקה וקבעה כי מדובר בעבירות חמורות, שביצוען פוגע בערכים חברתיים חשובים ובהם ההגנה על בטחונו ועל שלמות גופו ונפשו של האדם. חומרה מיוחדת קיימת בהקשר זה, וכפי שכבר אוזכר לעיל, כאשר מדובר בעבירת אלימות המבוצעת על-ידי מורה כלפי תלמיד הכפוף למרותו.
21. יחד עם זאת, בקביעת מתחם העונש ההולם ישנה משמעות מהותית לנזק שהיה צפוי להיגרם ושנגרם בפועל מביצוע העבירה, וזאת בהתאם לאמור בהוראות סעיפים 40ט(א)(3) ו-4(4) לחוק העונשין. והנה, במקרה דנא, מעשי האלימות שבביצועם הורשעה הנאשמת היו ברף הנמוך של העבירה של תקיפה סתם, שמצידה אף היא מצויה ברף הנמוך של עבירות התקיפה. זאת, משום שמעשים אלה לא היו צפויים לגרום נזק פיסי למתלוננים ובפועל גם לא גרמו נזק כזה.
- בנוסף, הגם שמדובר בעניינינו בשני מקרים ולא במקרה בודד אחד בלבד, גם לא מדובר בריבוי עבירות או ברצף של מקרים, חוזרים ונשנים, כפי דוגמה פסיקתית אליה הפנתה ב"כ המאשימה.

22. לפיכך - בהתחשב בכל האמור לעיל, כמו גם במדיניות הענישה הנהוגה לרבות כהשתקפותה בעניין **נסרה**, בו הושת עונש של מאסר מותנה וכן שירות לתועלת הציבור - אני קובע כי מתחם העונש ההולם, במקרה דנא, הינו בין ענישה צופה פני עתיד לבין עונש של 6 חודשי מאסר בפועל, שניתן לרצותם בדרך של עבודות שירות.

ה. גזירת עונשה של הנאשמת בתוך מתחם העונש ההולם:

23. לאחר קביעת מתחם העונש ההולם על בית המשפט לגזור את עונשו של הנאשם בתוך מתחם זה, בהתאם להוראות סעיף 40א וסעיף 40ב לחוק העונשין. באשר לנאשמת דנא, השיקולים הרלוואנטיים לגזירת עונשה הינם כלהלן:

עברה הפלילי של הנאשמת -

לנאשמת הרשעה קודמת אחת, בעבירת תקיפה סתם של בן זוג. הרשעה זו מהווה, כאמור, את אחד השיקולים לקביעה כי אין אפשרות, במקרה זה, להסתפק בענישה ללא הרשעה. יחד עם זאת, כיוון שמדובר בהרשעה בגין עבירה משנת 2003 - הרשעה שהתיישנה, הגם שטרם נמחקה - אין מקום לייחס להרשעה זו משקל רב לחובת הנאשמת במישור גזירת העונש.

הפגיעה של העונש בנאשמת ובמשפחתה -

הנאשמת הינה אם חד הורית, המגדלת ומפרנסת גם את בנה, שכיום הינו כבן 17 שנים. הטלת עונש של מאסר בפועל על הנאשמת, ולו לריצוי בדרך של עבודות שירות, תפגע אפוא גם בנאשמת וגם בבנה.

הודאה ונטילת אחריות -

הנאשמת כפרה בעובדות כתב האישום וניהלה משפט רב היקף תוך הגנה אגרסיבית. בנסיבות אלה, לכאורה אין הנאשמת זכאית להקלה ולהתחשבות הניתנים למי שמודה באשמה.

יחד עם זאת, ניתן בהחלט לראות בדברה האחרון של הנאשמת לעונש משום קבלת הדין (ר' בפסקה 13 דלעיל). אמנם, "קבלת הדין" - דהיינו הכרה באשמה רק לאחר שניתנה הכרעת דין מרשיעה - אינה שקולה להודאה בטרם מתן הכרעת דין. ברם, חלק מהנימוקים המצדיקים הקלה בענישה בשל הודאה תקפים, הגם שבמידה פחותה, אף במקרה של קבלת הדין לאחר הרשעה. לפיכך, יש לראות בדבריה הנ"ל של הנאשמת משום נימוק מסוים לקולת עונשה.

נתוניה האישיים של הנאשמת ונסיבות חייה -

הנאשמת הינה ילידת שנת 1970, בת 47 שנה כיום. כאמור, הנאשמת הינה אם חד הורית לבן, שהינו כיום כבן 17 שנים. למעט הרשעתה הקודמת - בגין מעשה שנעשה על רקע סכסוך גירושין - נראה כי הנאשמת ניהלה כל חייה אורח חיים נורמטיבי. בנוסף, על פי טיעון ב"כ הנאשמת, מצבה הכלכלי של הנאשמת קשה והיא מתקיימת בדוחק ובצמצום רב.

חלופי הזמן מעת ביצוע העבירה -

מעת ביצוע העבירות חלפו למעלה מארבע שנים. מדובר בתקופה ממושכת. יחד עם זאת, חלק ניכר מהתמשכות ההליכים - הן לפני הגשת כתב האישום והן לאחריו - נבע מהתנהלותה של הנאשמת עצמה ועל כן אין לזקוף את התמשכות ההליכים לזכותה.

24. העולה משקלול כל הנסיבות והשיקולים דלעיל הוא כי ניתן, במקרה זה, להסתפק בענישה ברף התחתון של מתחם העונש ההולם; וכך אני קובע.

בנוסף, בנסיבות העניין איני מוצא מקום להטלת עיצומים כספיים, לרבות פיצויים, בשל הצטברות השיקולים הבאים:

ראשית, טיעון ב"כ הנאשמת באשר למצבה הכלכלי הקשה של הנאשמת לא נסתר, ויש להתחשב במצב זה.

שנית, עצם העמדתה לדין של הנאשמת, שגרר את השעייתה, היה בבירור בעל השלכות כלכליות שליליות מבחינתה.

שלישית, למתלוננים לא נגרם נזק פיסי כתולדה ממעשי הנאשמת.

ו. סוף דבר:

25. אשר על כן - ובהתחשב בשיקולים לכף חומרה ולכף קולה, אשר פורטו לעיל - אני גוזר על הנאשמת עונש של מאסר על תנאי, למשך 4 חודשים, אותו לא תישא הנאשמת אלא אם כן תעבור, תוך שלוש שנים מהיום, עבירה של אלימות כלפי הגוף.

זכות ערעור בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ז שבט תשע"ז, 23 פברואר 2017, במעמד הצדדים.